

множини, особливості форми інфінітива дієслова та особові закінчення дієслів, уживання деяких форм займенників, числівників, діалектні вияви прийменників, сполучників.

Вважаємо, що варто продовжувати вивчення діалектних рис великих і маленьких міст і містечок, зокрема взаємодію мовлення міста та навколишніх діалектів, досліджувати функціонування у межах мови конкретного міста різних соціальних, територіальних та інших формацій [5, 3].

ЛІТЕРАТУРА

1. Речь Брянщины в контексте восточнославянских языковых связей / [под ред. Т. А. Распоповой]. – Брянск : Курсив, 2010. – 216 с.
2. Бережнюк В. М. Визначні українські діалектологи / В. М. Бережнюк. – Ніжин, 2007. – 250 с.
3. Неродкова С. С. Українське мовлення соціуму Луганська : автореферат дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.01 / Неродкова С. С. – К., 2011. – 20 с.
4. 4 Лисенко П. С. Словник польських говорів / П. С. Лисенко. – К. : Наукова думка, 1974. – 260 с.
5. Брянский областной словарь / [отв. ред. Н. И. Курганская]. – Брянск, 2007. – 381 с.
6. Бережнюк В. М. Говори Прилуччини як перехідні від північних до південно-східних // Поліське село: соціоєкологічний та духовний виміри. – К., 2007. – С. 189–207.
7. Пащенко В. М., Бережнюк В. М. Південно-східна макросистема діалектних систем укр. мови // Хрестоматія з методичним рекомендаціями для практичних занять з української діалектології, етнолінгвістики, етнографії та фольклору / В. М. Пащенко, В. М. Бережнюк. – Ніжин, 2007. – 67 с.
8. Пащенко В. М., Бережнюк В. М. Південно-західна макросистема діалектних систем укр. мови // Хрестоматія з методичним рекомендаціями для практичних занять з української діалектології, етнолінгвістики, етнографії та фольклору / В. М. Пащенко, В. М. Бережнюк. – Ніжин, 2007. – 67 с.
9. Бережнюк В. М. Визначні українські діалектологи / В. М. Бережнюк. – Ніжин, 2007. – 251 с.
10. Бережнюк В. М. Назви знарядь праці у селах Семенівського району на Чернігівщині / В. М. Бережнюк // Збірник наукових праць науково-дослідного інституту українознавства. – Т. XVII. – К., 2007. – С. 352–364.
11. Бережнюк В. М. Внесок Ю. Карського у розвиток української діалектології / В. М. Бережнюк // Ю. Ф. Карський і сучасне мов-во. Матеріали XI Міжнародних карських читань. – Ніжин – Гродно, 2008. – С. 23–26.
12. Бережнюк В. М. Назви страв із м'яса у говірках Новгород-Сіверщини / В. М. Бережнюк // Російсько-Білорусько-Українське пограниччя: провінція як соціокультурний феномен. – Брянск, 2009. – С. 1–97.
13. Бережнюк В. М. «Діалектологічний порадник» О. Синявського – настільна книга сучасного діалектолога / В. М. Бережнюк // Література та культура Полісся. – Вип. 55. – Ніжин, 2009. – С. 104–113.
14. Бережнюк В. М. Лексика менсько-шорського регіону на тлі суміжних діалектних систем / В. М. Бережнюк // Речь Брянщины в контексте восточнославянских языковых связей. – Брянск, 2010. – С. 53–97.

Стаття представляє морфологічні риси української діалектної мови зокрема увагу приділено формам іменників, прикметників, числівників, місцеимен, дієслів у діалектному мікроконтинуумі г. Мени Чернігівської області, який взаємодіє з російськими та білоруськими діалектними зонами.

Ключові слова: діалектна мова, міждіалектні контакти, діалектна група, морфологічний рівень, локальні особливості, інновації.

The article represents morphologic features of Ukrainian dialect speech. Much attention is paid to the forms of nouns, adjectives, numerals, pronouns, verbs in dialect microcontinuum of Mena in Chernigiv region, which interacts with Russian, Belarusian dialect zone.

Key words: dialect speech, interdialect contacts, dialect group, morphologic level, local peculiarities, innovations.

УДК 811.161.2'282

М. В. Бігусяк

СТРАТИФІКАЦІЯ ІНШОМОВНИХ ЗАПОЗИЧЕНЬ В ОБРЯДОВІЙ ЛЕКСИЦІ ГОВІРОК ІВАНО-ФРАНКІВЩИНИ

У статті розглянуто особливості побутування та подано ареальну характеристику неслов'янської лексики сімейної обрядовості говірок Івано-Франківщини: гуцульських, бойківських, покутських, опільських = наддністрянських.

Ключові слова: неслов'янські запозичення, ареальна характеристика, родильно-хрестильні та весільні обряди.

Проблеми міжмовних взаємовпливів здавна цікавлять лінгвістів і мають тривалу історію вивчення та багату джерельну базу. Професор Г.Клепикова зауважувала, що «завдяки успіхам, досягнутим в останні десятиліття в галузі діалектології і лінгвогеографії, створено сприятливі умови для активізації вивчення саме діалектного й ареального аспектів інтерференції, оскільки сформована здебільшого якісно нова за змістом і обсягом даних, суцільно синхронна фактографічна база» [14, 203]. Це актуалізує проблеми більш чіткого розмежування питань генези іншомовних елементів і шляхів їх поширення в тій чи іншій мові.

Об'єктом наших спостережень стала неслов'янська лексика сімейної обрядовості, зокрема родильно-хрестильного та весільного обрядів, у говірках Івано-Франківщини: у гуцульських, бойківських, покутських, опільських (або наддністрянських). Відзначимо, що саме в такому аспекті окремих розвідок у сучасному мовознавстві немає.

Матеріалом дослідження слугували польові записи, зроблені на досліджуваній території за спеціальною програмою, етнографічні праці В.Шухевича [33], А.Онищука [23], П.Шекерика-Доникова [31], З.Кузели [17], М.Панькова [24], історико-етнографічні праці [4, 302-305; 9, 302-305], а також лінгвогеографічні джерела – АУМ [1], ДІАЗ [11], ОКДА [21].

Вивчення лексики двох основних сімейних обрядів у говірках Івано-Франківщини переконує у слов'янській основі як обряду, так і переважної частини його вербальної реалізації, де більшість лексем сягають загальнослов'янських коренів: *за'ручини*, *де"ре"ў'це*, *'віно*, *с'ват*, *д'ружка*, *коро'ваї*; частина з них поширена у східнослов'янських мовах: *сл'уб*, *пи'рожи'ни*, *'г'іст*, *'посаг'*; інші назви є українськими утвореннями [2, 100-105; 3, 93-99].

Водночас в обрядовій лексиці досліджуваного регіону поширена незначна кількість інослов'янських запозичень. Серед них можна виокремити східно-романські (румунські) запозичення. Такими є назви учасниці родильного обряду, зокрема баби-повитухи – *'моша*, *'мош'а(и)* [ЕСУМ, 3,526], що функціують у гуцульських, покутських говірках; значний семантичний обсяг характерний для цієї лексики в буковинських говірках [27, 208]; пор. також: наддністр. *акушерка'* [32, 177]; її виявляємо і в інших слов'янських та неслов'янських мовах та діалектах карпатського ареалу [ОКДА, III, карта 56, коментарі]. Зі значенням *баба-повитуха'* цю назву в гуцульських говірках зафіксував Я.Янов [35, карта 27]. Відзначмо, що в тих говірках, де поширена назва повитух *'моша*, *'мош'а(и)*, немає назви дії повивальної баби, спорадично вживають назву *'баби'ти'*. Поряд із цим на запитання "Що означає слово *'мошити'*?" інформатори гуцульсько-буковинського помезів'я пояснюють його *'баби'ти'*, указуючи "се по-молдавському". У закарпатських говірках *'мошити* означає *робити що-небудь дуже нудно, повільно, вовтузитися'* [26, 177].

На позначення хрещених батьків у досліджуваних говірках функціують лексеми *на'нашко*, *на'нашка*. За матеріалами діалектологічних атласів та лексикографічних джерел, такі назви поширені також у всіх карпатських говірках [ОКДА, III, карта 52 та коментар, AGB, III, карти 175-177; 35, карта 11], поліських [19], буковинських [27, 315]. На досліджуваній території лексеми мають також значення *весільний батько'*, *весільна мати/матка'*. Більшість дослідників визнає назви *на'нашко*, *на'нашка* румунськими запозиченнями: рум. *паș*, *пăпоș* має значення: 1. *весільний батько'*, 2. *хресний батько'*; а також рум. *паșа* – *хресна і весільна мати'* [ЕСУМ, 4, 36]. Й.Дзензелівський, підтримуючи думку Д.Гренджала та Пушкаріу, вважав, що ці слова є власними українськими витворами, які "українізувалися", прийняли суфікс -к- і відповідні закінчення -о, -а та потрапили на досліджувану територію у зв'язку із румунською колонізацією в Карпатах приблизно ще до XIV ст. [10, 30], а згодом поширилися й на рівнинні території межиріччя Дунаю і Дністра. Про давність цих запозичень свідчать, очевидно, і наявність у досліджуваних говірках похідних утворень від *на'нашко*, *на'нашка* > *на'нашчити*, *нанашку'вати* *бути* весільним чи хресним батьком, матір'ю', а також й те, що ці лексеми скрізь виступають в одній формі і не мають морфологічних варіантів.

Окрім загальнослов'янських номінацій *пох'ресника*, *пох'ресниці* у говірках Івано-Франківщини засвідчено інослов'янські назви *ф'ін*, *ф'іна*, *ф'і'ли(е)н*, *ф'і'ли(е)на*, *ф'і'ліна* [ЗА; 18, 123; 20, 175]. Ці обрядові назви вважають запозиченнями з румунської: рум. *fîn* *хресник'*, *fîna* *хресниця'* (із лат. *filins* < *filianus* *син'*). Зауважмо, що ці запозичення поширені й у тих досліджуваних говірках (покутських, бойківських, наддністрянських, закарпатських, південно-подільських), які не межують безпосередньо з румунською мовою. Тому, мабуть, слід погодитися з думкою Й.Дзензелівського, який, підтримуючи Д.Гренджала, відзначав, що варіанти *ф'і'лин*, *ф'і'лина* не є румунізмами. Це вже власне українські утворення, які сягають східнороманського джерела [10: 31-32]. У буковинсько-покутських говірках виявляємо форму множини *ф'і'ни* *подружжя'* [27: 591].

Раніше у гуцульському весіллі майже всюди був старший над усіма учасниками весілля, якого номінували *бе"реза*. У гуцульських говірках ця лексема і сьогодні виступає зі значенням *старший серед колядників'* [ГТКС, 23; 20, 24]. Це слово первісно могло означати *строкатий одяг рядженого під час зимових свят'*, тобто в семантиці слова зберігся залишок давнього прикметника *березий* *строкатий*, *чорний з білим'*. Як стверджують укладачі ЕСУМу, думка про *заповнення українського слова з румунської мови недостатньо обґрунтована* [ЕСУМ, I, 171-172]. На нашу думку, внутрішня форма цього слова і відображена у назві цього весільного чину, тобто, *бе'реза* буквально означає *той, хто відрізняється від інших, виділяється серед інших знанням обряду і гарним співом; часто грою на*

скрипці'. Аналогічну внутрішню форму простежуємо і в поясненнях значення та етимології слова, яку запропонував М.Грушевський, указуючи на румунське джерело: —Румунські *бреза* – замаскований, перебраний’, по-болгарськи *брезая* – маска’. Румунський *брезая* дійсно має голову кози, вовка, птаха. Там береза не маскується, але у компанії колядників буває часом "коза" – у виверненім на взнак кожусі, котра танцює під музику, або "кін" – поштурховисько, що має потішати публіку своєю незручністю” [6, I, 184]. Дослідник також підкреслює, що такий —ввід” цього слова —бз опозиції” прийняв О.О.Потебня (там само). Слово *бе”реза* як керівник церковного хору, старший між колядниками’ функціює в бойківських [22, I, 49]; буковинських [27, 29], а також у наддністрянських говірках півдня Тернопільщини [15, 1349; пор.теж 5, 51;СУМ, I, 160]. Поширеність цього обрядового номену не тільки в говірках гірської місцевості, а й на рівнинних територіях (ідеться про говірки Тернопільщини) схиляє нас до думки, що така назва утворена все ж таки від слов’янської основи прикметника *березий*.

На межі гуцульсько-буковинського порубіжжя, у деяких верховинських говірках на позначення приданого засвідчено лексему *д’зестри* та її фонетичні варіанти: *’зестри*, *’зестрі* запозичену зі східнороманських мов [ЕСУМ, 58]. У досліджуваних говірках семантика слова дещо звужена, оскільки номінує придане (тільки хатні речі та одяг)’. Як обрядовий термін ця назва поширена у буковинських говірках, а також у східнослов’янських та східнороманських мовах (ареали цих лексем див.: [АУМ, II, к. 363; ДЛАЗ 1: к. 32; ОКДА III: к. 61 (ком.); ДАМБ: к.109]).

Групу обрядових назв у говірках Прикарпаття складають запозичення із німецької мови. У всьому ареалі позашлюбну дитину номінують загальні назви: *баїстр’ук*, *баїстр’ук*, *’баїстер*, *баїстр’е*; виокремлюються назви для хлопця: *баїстр’ук*, *баїстр’рук*, *баїстр’рун*, *баїстри’н’е*, *баїстручи’н’* - та назви для дівчинки : *баїстр’рунка*, *баїстру’ч’а*, *баїстру’н’е*, *баїстр’ручи’н’е*, *баїстр’риц’а*, *баїстр’ручка*. Окрім наведених, зафіксовано також назви *’бенкарт*, *’бен’карт*, *’бен’кар*[35: к.26; 3А]. За даними етимологічного словника, ці назви є запозиченими із німецької мови за польським посередництвом [ЕСУМ, 1, 118,167], водночас відзначається, що польське *bajstruk* із вставним *j* - зворотне запозичення з української мови (там само).

Для номінації молодих у досліджуваних говірках зафіксовано: *к’н’ез*, *к’н’ис*, *кн’і”гин’і*, *кн’ігин’а*, *кн’егин’і*. Такі назви відомі в багатьох говірках карпатського ареалу [ОКДА, IV, к.58,59; AGB, IV, 197-198], ізоглоса їх сягає польських говірок [7, 161-163].

До вінка молодої часто прикріплюють різнокольорові стрічки, які у більшості населених пунктів Івано-Франківщини називають *’бинда*, *’бинди*. Такі номени за посередництвом польської мови запозичено з німецької, як похідне від дієслова *binden* зв’язувати, зміцнювати’ [ЕСУМ, I, 184]. У цьому ж значенні лексему зафіксовано у буковинських говірках [27, 30].

Обов’язковим атрибутом одягу молодої є *ран’тух* (із німецької, як припускають, за посередництвом польської: пор.: пол. *gantuch* велика хустка’[ЕСУМ, У, 25-26] вишитий рушник, який накидають на шию’, або білий довгий кусок полотна у вигляді шарфа з вишивкою чи оздобленням на кінцях’. Як обрядовий термін лексема функціонує тільки в гуцульських та покутських говірках; пор. також: бойк. фабричне полотно’ [22, II, 168], наддністр. вид хустини’ [32, 224], бук. біле тонке полотно’; зношена, блаженка сорочка’ [27, 450].

У говірках гуцульсько-покутського порубіжжя ми зафіксували назви *штин’терки*, *штен’терки*, *штинг’ір’ки* – різновид хустки, яку молода накидає на плечі, а після вінчання зав’язує її’[20, 190]. Ця назва сягає німецького *Standart* стандарт’. За народною етимологією, після приєднання Галичини до Австрії німці виробляли якісь однакової величини стандартні —шлінові” хустки з тороками, які євреї-торговці називали *штендертка*; звідси й походить народна назва – *штен’терка* [16, 101].

Узимку молода одягає білу сукняну накидку з каптуром у вигляді мішка з одним незшитим боком, яку номінують (*’гулла*, *’гулі(е)*). Ця назва виду жіночого весільного одягу поширена у більшості гуцульських говірок. У буковинських говірках обрядова семантика лексеми втрачена, слова функціують у таких значеннях: вид зимового одягу, бурка з товстого домотканого сукна з рукавами і капюшоном’; відлога, капюшон’; висока жіноча зачіска, складені гулею коси’ [27, 87]. На думку укладачів ЕСУМу, *гулла* - запозиченн з німецької мови: нім. *gygel*, *kugel* капюшон’ < лат. *casula* [ЕСУМ, I, 611-612]. Існує думка про те, що в українську мову лексема прийшла через польську мову і номінація цього —вду одягу відбулася на українському ґрунті шляхом перенесення назви із частин на ціле за визначальною ознакою – наявністю каптура” [25 , 52].

В обрядовій лексиці досліджуваних говірок поодинокими є запозичення із тюркських мов, зокрема *фа’та*, *’фо’та* головний убір молодої ‘, легке, довге покривало, яке прикріплюють до вінка’ [29, IV, 187]. Назва відома також у гуцульських, покутських, наддністрянських, буковинських говірках з аналогічною семантикою[3А, 27, 598; див.: СУМ X: 569], пор. також: бойк.,

наддністр.¹*фота* _обгортка із двох пілок, яку носять замість спідниці_ носії цих говірок не вживають слова в обрядовому контексті [ЗА; 32, 263].

Як обрядовий номен засвідчено назви *бо'йерин*, *'бойир*, *'бойар* зі значенням _неодружений учасник весілля, родич, товариш молодого_; найчастіше вживають множинну форму *бо'йари*, *бо'йири* _дружби, найближчі весільні гості молодого, які йдуть за молодою_. Загальноприйнятої етимології цього слова немає, але більшість дослідників вважає, що назва потрапила до нас із тюркських мов [ЕСУМ, I, 241]. Як обрядовий номен така назва відома у всіх говірках цього регіону.

Послідовно на досліджуваній території зафіксовано лексему *'мешти* на позначення жіночих та чоловічих черевиків або туфель, які є елементами обрядового костюму молодих. Із такою ж семантикою слово функціює у буковинських, подільських, нижньонаддніпрянських говірках [27, 287; 30 II, 281]. Назву запозичено з турецької мови [ЕСУМ, III, 456]; засвідчена у словникові за редакцією Б.Грінченка із покликанням на Є.Желехівського [5, II, 421].

Символічним розпізнавальним знаком молодої чи молодого в цій місцевості є *'буки^ет*, який кріпиться на грудях із правого боку. Такий же розпізнавальний знак- *бу^ке^ттик* – мають усі учасники весілля: одружені та заміжні – справа, неодружені та незаміжні – зліва. За даними ЕСУМу, лексему *букет* запозичено із французької мови за посередництва польської чи російської [ЕСУМ, I, 286].

У перехідних покутсько-наддністрянських говірках Івано-Франківщини відома назва обряду *се^ле^м'мени* _обрядова вечірка для молоді напередодні весілля_ [ЗА]. Під час цього обряду виплітають дві коси із барвінку, одна довша для молодого, коротша – для молодої, які прикрашають вівсом і яблуками та прибивають до стелі над тим місцем, де сидять молоді на весіллі.

Лексема *селемено* _поперечна балка в стелі_ (з уг. *szelemen* _лата; балка_, що своєю чергою засвоєна з південнослов'янських мов [ЕСУМ, 5, 209]. Як обрядовий термін така номінація виникла завдяки перенесенню назви центральної балки на стелі, до якої прибивали барвінкові *коси* – *селемени*, на назву відповідного обряду.

У сучасному мовленні галичан, як і в українському мовленні загалом, можна засвідчити незначну кількість лексем грузинського походження, які функціують як обрядові терміни. Запозиченими з цієї мови, зокрема, є назви розпорядника бенкету чи весілля – *тамада*. Дуже популярним елементом тостів є слово *алаверди* _на додачу, у продовження_ [ЗА]

Проаналізований корпус неслов'янських запозичень в обрядовій лексиці говірок Івано-Франківщини є незначний порівняно з іншими тематичними групами: наприклад термінів пастухування, лісорубських, назв одягу та взуття, їжі, страв і напоїв, конкретних побутових реалій. Найбільшу групу складають румунські, ширше – східнороманські запозичення, незначна кількість германізмів, які потрапили в досліджувані говірки здебільшого за польським посередництвом. Поодинокі назви запозичено з тюркських мов, турецької, французької, грузинської.

Лінгвогеографічні свідчення дають змогу встановити джерела і напрями поширення запозичень. За подібністю конфігурацій ізоглоси румунських та німецьких запозичень утворюють три групи:

1. назви *'мош'а*, *д'зестри(і)*, *'гул'і(а)*, ізоглоси яких збігаються переважно з межами гуцульських говірок;

2. назв *на'нашко*, *нана'шка*, *ф'і'лин*, *ф'і'лина*, *'бинди*, *ран'тух*, ізоглоси сягають берегів р.Дністер, а на південному сході проходять за його межами;

3. назви *баїст'рук*, *баїст'ручка*, *'баїстер*, *к'н'ез*, *кн'і'гин'і*, *бе^л'реза* виходять за межі досліджуваного ареалу й сягають подільських, волинських і деяких поліських говірок (напр. *к'н'аз*, *кн'а'гин'а*).

Зіставляючи ареали поширення того чи іншого запозичення, можна виокремити в досліджуваних говірках зону найбільшого —насичення” румунськими запозиченнями; це передусім гуцульські говірки, які безпосередньо контактують із румунськими діалектами. Ще одним шляхом проникнення цих іншомовних слів є посередництво буковинських говірок. Водночас таку ж зону німецьких запозичень окреслити важко, оскільки вони функціують незначними вкрапленнями по всьому регіоні.

За своїм поширенням у говірках Івано-Франківщини можна виокремити лексеми, які:

1) повністю покривають ареал дослідження: *на'нашко*, *на'нашка*, *кн'і(а)з'*, *кн'і'гин'і*, *'фо'та*, *'мешти*, *буке^т*, *'бинди*;

2) відомі у більшості говірок і мають опозиції: *баїст'рук*, *'бенкарт*; *'фустка* / *'рантух*;

3) локалізми: *'гул'і(а)*, *'мош'і(а)*, *д'зестри*, *се^л'ле^м'мени*, *шт'е^н'терка(і,у)*.

У статті були розглянуті тільки деякі аспекти українсько-неслов'янської мовної взаємодії говірок Івано-Франківщини у межах двох сімейних обрядів. Як бачимо, цей напрямок досліджень перспективний і потребує більш детального аналізу інших обрядових назв.

ЛІТЕРАТУРА

1. АУМ – Атлас української мови. Т.2 : Волинь. Наддністрянщина. Закарпаття і суміжні землі [Текст].- К.: Наук.думка, 1988.
2. Бігусяк М.В. Лексика сімейних обрядів у покутсько-буковинсько-подільському суміжжі / М.Бігусяк // Наукові праці Кам'янець-Подільського державного університету. Сер. Філологічні науки [Текст].- Вип.16. Т.1.- Кам'янець-Подільський, 2008.- С. 100-105.
3. Бігусяк М.В. Лексика та фразеологія родильного обряду в говірках Івано-Франківщини / М.Бігусяк // Етнос і культура. Часопис Прикарпатського національного університету ім.В.Стефаніка [Текст]: збірник наук.-теорет.статей. Гуманітарні науки / гол.ред. В.І.Кононенко.- Івано-Франківськ, 2008.- № 4-5.- С.93-99.
4. Бойківщина. Історико-етнографічне дослідження [Текст] / за ред.Ю.Гошка.- К., 1987.- С.302-305.
5. Грінченко Б.Д. Словарь української мови [Текст].- К., 1907-1909.- Т.1-4.
6. Грушевський М.С. Історія української літератури [Текст]: в 6-ти т. 9 кн. Т.1.- К.: Либідь, 1993.- 392 с.
7. Гура А.В. Из полесской свадебной терминологии. Свадебные чины [Текст] : словарь: Б-М., с.161-163.
8. ГГКС – Гуцульські говірки [Текст]: короткий словник / відп.ред. Я.Закревська.- Львів, 1997.- 231 с.
9. Гуцульщина. Історико-етнографічне дослідження [Текст] / за ред.Ю.Гошка.- К., 1987.- С.302-305.
10. Дзензелівський Й.О. Лексика українських говірок Закарпатської області / Й.Дзензелівський // Наукові записки Ужгородського університету [Текст]: діалектологічний збірник. Т.ХХVI, вип.2.- Ужгород, 1957.- С.3-36.
11. ДЛАЗ – Дзензелівський Й.О. Лінгвістичний атлас українських народних говірок Закарпатської області УРСР. Лексика [Текст].- Ч.1-3.- Ужгород: Вид-во Ужгородського університету, 1958-1993.
12. ДАБМ – Диялекталагічны атлас беларускай мовы [Текст].- Мінськ: Выд-во АН БССР, 1963.- 346 карт.
13. ЕСУМ – Етимологічний словник української мови [Текст] / за ред.О.С.Мельничука: в 7 т.- К.: Наук.думка, 1982-2000.- Т. 1-5.
14. Клепикова Г.П. К проблеме стратификации венгерских заимствований в карпатославянских диалектах / Г.Клепикова // Исследования по славянской диалектологии 13. Славянские диалекты в ситуации языкового контакта (в прошлом и настоящем): сборник статей.- М., 2008.- С.203-212.
15. Крілик М.П. «Береза» (Із звичаїв нашого народу) / Крілик М. // Визвольний шлях.- 1965.-Кн.12.- С.1349-1351.
16. Кузевич-Березовський І. Березівське боярство на тлі історії України [Текст].- Detroit, 1962.- С.110-111.
17. Кузеля З. Дитина в звичаях і віруваннях українського народу [Текст]. - Львів, 1906.- 221 с.
18. Лесюк М. Мовний світ сучасного галицького села (Ковалівка Коломийського району) / Микола Лесюк.- Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2008.- 328 с.
19. Лисенко П.С. Словник польських говірок [Текст]. - К.: Наук.думка, 1972.- 260 с.
20. Негрич М. Скарби гуцульського говору: Березови / Микола Негрич.- Львів: Інститут українознавства ім. І.Крип'якевича НАН України, 2008.- 224 с.
21. ОКДА – Общекарпатский диалектологический атлас [Текст].- Вып.4.- Львов, 1993.
22. Онишкевич М.Й. Словник бойківських говірок [Текст].- К.: Наук.думка, 1984.- Ч.1-2.
23. Онищук А. З народнього життя гуцулів. Родини і хрестини та дитина до шостого року життя / А.Онищук // Матеріали до української етнології [Текст].- Львів, 1912.- Т.15.- С.91-113.
24. Паньків М. Родильні обряди та догляд за дитиною на Покутті (кінець XIX-поч.ХХ ст.) / М.Паньків // Ямгорів [Текст]: літ.-краєзнавчий і мистецький альманах.- Городенка, 1997.- Числа 9-10.- С.138-149.
25. Пашкова Н.І. Назви верхнього одягу / Пашкова Н. // Гуцульщина. Лінгвістичні етюди [Текст] / за ред. Я.Закревської.- К., 1991.- С.49-57.
26. Сабаш І.В. Словник закарпатської говірки села Сокирниця Хустського району.- Ужгород: Ліра, 2008.- 480 с.
27. Словник буковинських говірок [Текст] / за заг.ред. Н.В.Гуйванюк.- Чернівці: Рута, 2005.- 688 с.
28. СУМ – Словник української мови [Текст].- К.: Наук.думка, 1970-1980.- Т.1-11.
29. Фасмер М. Этимологический словарь русского языка [Текст].- 2-е изд. –М.: Прогресс, 1986-1987.- Т.1-4.
30. Чабаненко В.А. Словник говірок Нижньої Наддніпряни [Текст].- Запоріжжя, 1982.- Т.1-4.
31. Шекерик-Доників П. Родини і хрестини на Гуцульщині (в селі Головах і Краснолі Косовського пов.) / П.Шекерик-Доників // Матеріали до української етнології [Текст].- Львів, 1918.- Т.18.- С.86-122.
32. Шило Г. Наддністрянський регіональний словник [Текст].- Львів: Ін-т українознавства, 2008.- 228 с.
33. Шухевич В.О. Гуцульщина: препринт. вид.1899 р. [Текст]. Т.2.- Ч.1.- 2-е вид.- Верховина, 1999.- 272 с.
34. AGB – Atlas gwar bojkowskich.- Wroclaw etc., 1981 – 1996.- Т. 1-7.
35. Riger. A Lexical Atlas of the Hutsul Dialects of the Ukrainian Language / I.Riger.- Warszawa, 1996.

В статье исследуются особенности бытования и подано ареальную характеристику неславянской лексики семейной обрядности говоров Івано-Франківщини: гуцульських, бойківських, покутських, опольських = наддністрянських.

Ключевые слова: неславянские заимствования, ареальная характеристика, родильно-крестильные и свадебные обряды.

This article investigates how the penetration of non-Slavic vocabulary in family celebrations, including maternity and wedding ceremonies, dialects of Ivano-Frankivsk region: Gutsulian, Boikian, Pokutian, Opilian or Nad-Dnistran.